

I FÖRVIRRINGENS KROPP

Vårt språk fungerar i de flesta fall som ett kommunikationsmedel. Ordens semantiska innebörder blir bärare av ett avsett innehåll. Sändare och mottagare bör därför ha en gemensam referensram för förståelse.

Ibland bryts mönstret. Semantik, syntax och grammatiska strukturer kan slås sönder. Då får språket funktion av ett metaspråk, som kan söka referenser i språkfilosofins mer eller mindre dunkla tolkningskoder. Tankar från Chomsky och Wittgenstein kan bereda en sorts avstamp för förståelse. De ”svarta hålen” kan vara många, de närvarande språkspelen på gränsen till det svårtydda.

När jag nu läser Stefan Hammaréns senaste, drygt hundrasidiga textsamling, med titeln, ”på solfläckens barnhem”, finner jag ett antal frågor. Den väsentligaste frågan ställer författaren själv på insidan av bokens första sida: ”Vad är det som utspelar sig på solfläckens barnhem?”

Efter min genomläsning finner jag dock att frågan är fortfarande obesvarad. Vad beror det på?

Kanske rör sig Hammarén i ett språkfält, där tolkningsmöjligheter från läsarens sida inte förligger. Är det språkliga, ordrika grimaser, som ohämmat rinner fram över sidorna? Eller är det kanske ett slags psykoanalytisk strävan att förklara ett undermedvetet liggande lager av tidiga ångest?

På bokpärmens insida finns en något ålderdomlig större byggnad fotograferad i svart/vitt. Förmodligen är det barnhemmet med en anad ödslighet, ett bleknat barndomsminne. Omkring huset: långt gräs, en borttagen grind, inga inbjudande lekytor, inga rester av klätterställningar, vilka kunde ha funnits i barnhemmets omedelbara närhet. Allt tycks kallt och ogästvänligt.

Staffan Hammaréns följande texter snurrar vidare i otaliga omtagningar, upprepningar, där ord, fraser, blandas, utan sammanhängande betydelsebärande enheter. Texten fungerar alltså inte som text. Den snurrar vidare ”i förvirringens kropp”, som det heter i en inledande passage.

I en kort recension går det ej att återge en helhetsbeskrivning. Min återgivning blir fragmentarisk. Men jag frågar mig: ”Borde inte jag som läsare beröras eller vidröras av innehållet på denna solfläck?”

Det skall sägas att de fläckar som finns på solens yta rymmer starka magnetfält och åstadkommer förödande vindhastigheter. De har en omloppstid på 11 år. Kanske är det tankar i en 11-åringens huvud, som författaren vill åt? Men varför då denna ordrika fantasi om underlivets fysiska funktion.

Författaren skriver ord och sammanställningar som ”ogräsfittologiskt”, ”moderkakors bleka bitar...” hor-polis jagar andra knäckebrödsbitar...” eller ”när hans av pisstrålen sin delar sig...”. Vad säger då detta en läsare? Jag vet inte.

Jag har ändå sökt i de domäner där avantgardister hör hemma. Gästat absurdister, surrealisterna och konkretisterna; fått tankarna renade i Ludwig Wittgensteins envisa elementarsatser från Tractatus, stött på Samuel Becket i betjänten Watts oregerliga hus och undersökt komplikationen i Finnegans Wake av James Joyce.

Alltså: Hammarén skriver, som virvlande solfläckar på en sol, vilken för länge sedan svalnat i bardomens landskap.

Hans-Evert Renérius

Bok: Stefan Hammarén. På solfläckens barnhem. Hström. Text & Kultur.